

עֵט וְאַתִּיקָה

חידושים, הנחיות, הלכות ופרשנויות
בסוגיות של אתיקה מקצועית בעריכת דין

גליון מס' 42 ■ כסלו תשנ"ז ■ נובמבר 1996

יוצא לאור ע"י ועדת האתיקה שליד ועד מחוז ת"א בלשכת עורכי הדין ■ העורך: עו"ד עמוס נצר
המערכת: דניאל פריש 10, תל-אביב 64731

חברות וחברים,

עורך הדין ובית המשפט

בכינוס שקיימנו בחודש שעבר בהשתתפות כ-100 עורכי דין מישראל ומצרפת נדון היחס שבין חובותיו של עורך הדין כלפי הלקוח לבין חובותיו כלפי בית המשפט.

מסקנת המרצים מישראל היתה כי חובתו המשפטית של עורך הדין כלפי הלקוח הוגדרה הן בישראל והן בשיטות המשפט באנגליה, בארצות-הברית ובקנדה באופן שלא תיווצר סתירה בינה לבין חובתו כלפי בית המשפט. אכן, במקרה קונקרטי יכולה להיות סתירה בין קידום ענין הלקוח לבין חובת עורך הדין כלפי בית המשפט. ברם, הסתירה אינה בין החובה כלפי בית המשפט לבין החובה כלפי הלקוח שכן על עורך הדין אין חובה לעשות הכל

לקידום ענינו של הלקוח. עורך-דין אינו יכול ליתן דרור להתנהגותו ולטיעונו ולהעלות ביוזעין דברי שקר כדי לקדם את ענין הלקוח. על עורך הדין לצדד בעמדת לקוחו ולהציגה על כל היבטיה ומעלותיה, אך אסור לו להטעות ביוזעין או להעלים במודע עובדות מרכזיות.

עורך הדין אינו שופט את לקוחו והוא רשאי ואף חייב לטעון כל טענה שתסייע ללקוחו אך על עורך הדין להיות מודע לכך שהחובה לסייע ללקוח ולנהוג כלפיו בנאמנות ובמסירות אינה כוללת לעולם חובה להעלות טענות וראיות שאין להן ולא כלום עם האמת.

שלכם,

אלקס הרטמן, עו"ד

יו"ר ועדת האתיקה

פנייה לחברים לייצג את הוועד המחוזי בבית הדין המשמעתי

הוועד המחוזי פונה לציבור עורכי הדין בבקשה להתנדב כקובלים, אשר ייצגוהו בהליכים נא למלא הפרטים, לצלם ולשלוח לכתובת הבאה:

לכבוד

לשכת עורכי הדין – ועד מחוז תל-אביב

ת.ד. 34022, תל-אביב 61340

אני _____, עו"ד רשיון מס' _____ מ _____

מביע בזה רצוני להתנדב ולייצג את הוועד המחוזי בהליכים המשמעתיים.

החלטת ועדת האתיקה של ועד מחוז תל-אביב לענין ביטול כלל 27 וכלל 28 לכללי לשכת עוה"ד (אתיקה מקצועית) תשמ"ו-1986

נוכח פסק הדין שניתן על ידי בית המשפט העליון בבג"צ 4330/93, 196/94 ביום 13.10.96 ומאחר שיחלוף פרק זמן עד אשר יותקנו כללים חדשים במקום אלה שבוטלו, החליטה ועדת האתיקה ביום 15.10.96 להבהיר עמדתה לגבי דרך הפעולה המתחייבת, בתקופת הביניים, מהבחינה האתית כדלקמן:

1. נוכח ביטול כלל 27 וכלל 28 לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), התשמ"ו-1986 אין עוד צורך בקבלת הסכמתו של עורך הדין שייצג לקוח (להלן: "עורך הדין המעביר") להעברת הייצוג לעורך דין חדש (להלן: "עורך הדין הנעבר").

2. על מנת למנוע מצב בו פועלים שני עורכי דין באותו נושא במקביל, מצב שיש בו משום פגיעה הן בעורכי הדין והן בלקוח, ראוי שעורך הדין הנעבר, לאחר שיינתן לו יפוי כח כדין על ידי הלקוח. יודיע בכתב לעורך הדין המעביר על כך שהייצוג הועבר אליו.

3. בהתאם לפסק הדין האמור, חובתו של עורך הדין הנעבר ליתן הודעה מתאימה לעורך הדין המעביר נובעת מחובתו לשמור על כבוד המקצוע (סעיף 53 לחוק לשכת עורכי הדין) וחובתו לפעול לטובת שולחו בנאמנות ובמסירות (סעיף 54 לחוק לשכת עורכי הדין).

שכר טרחה

מתי קמה זכותו של עורך דין לקבלת שכר טרחה גם מהצד שכנגד?

העובדות:

עורך דין פנה לוועדה בשורת שאלות לזכותו לקבלת שכר טרחה מהצד שכנגד. לנוחיות המעיין תפורט תשובת הוועדה ממנה ניתן יהיה בנקל לברר הן את השאלות והן את התשובה להן.

חוות דעת הוועדה:

1. עורך דין רשאי לדרוש תשלום שכ"ט רק מלקוחו.

2. צד לחוזה, מוכר או משכיר, רשאי לדרוש מהצד השני להשתתף בהוצאותיו המשפטיות ובשכ"ט עורך-דין.

3. קבלן רשאי להתנות כי רישום בית משותף והעברת הזכויות ע"ש הרוכשים ייעשה ע"י עורך דינו ובענין זה ייצג עוה"ד הן את הקבלן והן את הרוכשים ועליהם להשתתף בשכר טרחתו (וראה: כלל 5 לכללי לשכת עוה"ד (ייצוג בעסקאות בדירות) תשל"ז-1977).

4. לעורך-דין אסור לחייב אדם בחוזה או בדרך אחרת להפנות אליו בעתיד עבודה משפטית, אך מותר לקבלן או מוכר נכס כגון חברה משכנת, לדרוש דמי טיפול גם עובר עורך הדין המועסק על ידיהם בהעברות הנעשות אצלם, כאשר הנכס, מסיבות אוביקטיביות, אינו רשום בלשכת רישום המקרקעין.

5. חובת עורך-דין כלפי אדם, כלקוח, אינה נוצרת כתוצאה מתשלום שכר אלא מהתחייבות ליתן שירותים משפטיים או קיום יחסי נאמנות מסיבה אחרת כלשהי.

במקרה כזה אסור לעוה"ד שנתן שירותים או התחייב ליתן שירותים לרוכש נכס לייצג אדם או גוף כנגד אותו "לקוח" באותו ענין או כאשר קיים חשש לפגיעה בחובת הסודיות. (16036)

עורך-דין והלקוח

זכות עורך דין לייצג לקוח כנגד לקוח אחר במחלוקת חדשה שהתעוררה ביניהם שעה שייצג בזמנו את השניים בנושא אחר.

העובדות:

א. עורך דין טיפל בשם לקוחו בסכסוך שבין הלקוח (שהוא בעל מניות בחברה) לבין בעל מניות שני בחברה – והכל בהקשר לחברה שבבעלות השניים.

ב. הסכסוך בין שני הלקוחות הסתיים.

ג. לאחר ההסדר בין הצדדים קיבל עוה"ד לטיפולו גביית חוב של צד ג' עבור החברה בהסכמת שני בעלי המניות.

ד. עתה התעורר סכסוך בין שני בעלי המניות.

ה. הלקוח "המקורי" של עוה"ד פנה אליו לטפל עבורו בסכסוך החדש כשסכסוך זה עלול להיות כרוך גם בתביעה כנגד בעל המניות השני וכנגד החברה.

ו. בין לבין הודיע בעל המניות השני לעוה"ד כי הוא פיטר את הלקוח "המקורי" (שהיה מנהל בחברה) והוא מבקש כיום לקבל דיווח מעוה"ד על טיפולו בגביית החוב של צד ג' לחברה.

ז. שואל עוה"ד האם הוא מנוע, בנסיבות המקרה, מלייצג את הלקוח "המקורי" בסכסוך החדש שבין לבין בעל המניות השני וכנגד החברה.

חוות דעת ועדת האתיקה:

הועדה אשר דנה בפניית עוה"ד היתה בדיעה – וזאת בהנחה שייצוג החברה באופן חד-פעמי על-ידי עוה"ד אינו קשור לסכסוך שבין שני בעלי המניות – וכן כי לעוה"ד לא הגיע כל מידע הנוגע לסכסוך ביניהם עקב ייצוגו את החברה, כי אין כל מניעה לעוה"ד לייצג את בעל המניות האחד כנגד האחר. (16194)

עורך-דין והלקוח

מהי מחויבות עורך-דין כלפי לקוחו כשהלקוח אינו מוכן לקבל את הסכומים שנפסקו לו בבית המשפט

העובדות:

א. עורך-דין קבל ייצוג של לקוח בבית המשפט לאחר שעורך הדין הקודם נאלץ להתפטר ולשחרר את הייצוג בתיק.

ב. במהלך משפטו של הלקוח אשר יוצג ע"י עורך הדין נקבע לו סכום פיצוי ע"י ביהמ"ש אולם הלקוח סירב לקבל סכום זה ועל כן הגיש עורך הדין ערעור על פסה"ד, אולם הלקוח סירב להפקיד פיקדון בביהמ"ש עם הגשת הערעור – והדין בתיק נקבע איפוא למחיקה.

ג. עורך הדין ביקש מביהמ"ש בנסיבות אלה להתפטר מהייצוג אולם ביהמ"ש הציע כי לא יתפטר אלא כי יסכים להפקדת סכום הכסף שנפסק לזכות הלקוח בבנק וממנו ישולמו סכומי הפיקדון בגין הערעור.

ד. בסופו של דבר אכן עורך הדין פעל כעצת ביהמ"ש ובערעור גופו זכה הלקוח בסכום ניכר בנוסף על הסך שנפסק לו בערכאה הראשונה.

ה. גם בשלב זה מסרב הלקוח לקבל את סכומי הכסף שנפסקו לו וגם אינו מוכן להגשת בקשת רשות ערעור על פסק הדין – וכל מה שהוא רוצה הינו כי עורך הדין יכתוב לביהמ"ש המחוזי ויסביר עד כמה נפגע הלקוח.

השאלה:

עורך הדין מבקש מהועדה להנחותו כיצד עליו לפעול בנסיבות מקרה זה.

חוות דעת ועדת האתיקה:

אם הלקוח אינו מעוניין להגיש בר"ע, אזי יש לכבד את רצונו ורצוי לקבל ממנו הוראות בכתב על כך.

באשר לכספים המגיעים ללקוח, הרי על עורך הדין לדווח לו עליהם ולהעמידם לרשותו. מאידך, ועד שהלקוח יקבלם, על עוה"ד להחזיקם בנאמנות עפ"י הכללים המקובלים החלים על פקדון תוך שמירה על ערך הפקדון. (15170)

עורך-דין והלקוח

כוחו וסמכותו המחייבים של יפוי כח הניתן ע"י הלקוח לעו"ד

השאלה:

א. חברת ביטוח פנתה לוועדת האתיקה בשאלה כיצד עליה לפעול כשהנפגעים בתאונה פונים אליה ישירות לבירור מצב התיק ולקבלת פרטים הנוגעים לו וזאת כשהם מיוצגים ע"י עורך-דין, אשר קיבל יפוי כח מהלקוח כדי לפעול עבורו ובשמו.

ב. צוין כי קורים מקרים שבהם פנו נפגעים בבקשה לקבלת צילום מקבלת הסילוק בטענה כי עורך דינם מסרב לתת להם אותה או בטענה שכלל לא חתמו על קבלה כזו ואין להם ידיעה על כך שהתיק נסגר או שהוא מתנהל בביהמ"ש.

ג. עוד נשאלה הועדה האם כאשר מונה לפתע עורך-דין חדש ע"י הלקוח, למרות שהיה לו עורך-דין קודם, על חברת הביטוח, לשתף פעולה עם עורך הדין החדש דווקא.

חוות דעת ועדת האתיקה:

א. הועדה השיבה לשואלת כי הינה בדיעה שאם עורך דין פונה בשם לקוח ומציג יפוי כח החתום ע"י הלקוח הרי עורך הדין מוסמך לפעול בשמו.

ב. עוד הוסיפה הועדה והבהירה כי נושא מערכת היחסים שבין הלקוח ופרקליטו החדש לבין עורך הדין הקודם הינו ענין נפרד ואין בכך כדי להשליך על תשובה א' לעיל או להביא לשינויה.

ג. באשר למקרה בו הלקוח עצמו פונה שלא באמצעות עורך דינו בבקשה לקבלת מידע או חומר אחר מהתיק המתנהל אצל חברת הביטוח, הרי רשאית החברה (מאחר שאינה בבחינת עורך-דין) להמציא ללקוח החומר המבוקש ישירות. (14930)

עורך-דין ופרסום

האם קיימת מניעה אתית

לפרסם ספר זכרונות של עו"ד

הכולל סיכום פעילותו המשפטית

חוות דעת ועדת האתיקה:

הועדה סבורה כי אין מניעה אתית לעורך-דין לפרסם ספרים לרבות ספר זכרונות בתנאי שהספר לא יכלול פרטים שיש בפרסומם הפרות של דין כלשהו לרבות הקפדה על הדברים הבאים:

א. יעמוד בתנאי סעיף 55 לחוק לשכת עוה"ד תשכ"א–1961 וכללים 6–8 לכללי לשכת עוה"ד (אתיקה מקצועית) התשמ"ו–1986.

ב. לא יכלול בספרו פרטים שיש בהם הפרת זכויות החסיון והסודיות של לקוח כלשהו.

ג. לא יפגע בספרו בעקרונ "הסובידיצה". (15338)

עורך הדין ומשרדו עורך דין והחובה לציין עובדה זו בהתכתבויותיו, כשהחובה חלה גם על עורכי הדין הנושאים משרה בשירות המדינה ורשויות מקומיות

להלן חוות דעת ועדת האתיקה של הועד המרכזי
שאליה הועברה השאלתא:
כלל 7(א) לכללי האתיקה, לפיו עורך דין חייב
לציין את שמו ואת דבר היותו עורך דין, חל גם על
עורכי הדין בשרות המדינה.

עורך הדין ומשרדו איסור פרסום משרדי קורספונדנטים בחו"ל על נייר מכתבים של עורך הדין

העובדות:
לועדת האתיקה הוגשה שאילתה האם קיימות
הגבלות מבחינת כללי האתיקה לציין משרדי
הקורספונדנטים בחו"ל של עורכי דין ישראלים.
חוות דעת ועדת האתיקה:
על יסוד הנקוב בכללי לשכת עוה"ד (אתיקה
מקצועית) התשמ"ו-1986 – סעיף 7(ג) קיימת
הגבלה המונעת ציון משרדי קורספונדנטים בחו"ל על
נייר המכתבים של עו"ד בישראל.

(14493)

עורך הדין ובית המשפט האם על עו"ד המנסח עבור לקוח כתב טענות לציין זאת באותו מסמך

העובדות:
עורכת דין פנתה לועדת האתיקה בשאלה האם
מוטלת על עורך דין עפ"י כללי האתיקה חובה לציין
בכתבי בית דין המנוסחים על ידיה עבור לקוח את
שמה.

חוות דעת ועדת האתיקה:
על פי סעיף 7 לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה
מקצועית) התשמ"ו-1986, חייב עו"ד לציין שמו
ותארו, בין היתר "כאשר חובה זו מוטלת עליו על פי
דין".

מעיון בתקנות סדר הדין האזרחי. לא נמצאה
חובה כזו המוטלת על עו"ד המנסח עבור אחר כתב
טענות או המרצה, כאשר הוא אינו מייצגו בהליך
עצמו.

בכללי האתיקה הקודמים, בסעיף 9, לכללי לשכת
עורכי הדין (אתיקה מקצועית) תשכ"ו-1966, היתה
מוטלת חובה על עו"ד לציין שמו ותארו "כשהוא
מנסח כל תלונה או מסייע בניסוחה". חובה זו בוטלה
ואין היא מופיעה עוד בכללים מהתשמ"ו.
ועדת האתיקה לא מצאה על כן מקום להטיל
חובה על עו"ד לציין כי הוא זה שניסח עבור מרשו
מסמך כלשהו.

(13721)

עורך-דין והלקוח מסירת מסמכים

העובדות:

א. עורך-דין ערך חוזה מכר של בית ולאחר מכן
ייצג שני מוכרים בהתקשרותם החוזית לצורך מעבר
לבית אבות שמומן מכספי המכר.

ב. בפועל שימשו שתי אחייניותיה של המוכרת
(המוכרים הינם בני זוג בגיל גבוה ללא ילדים)
כמוציאות ומביאות מטעם המוכרים בשני הנושאים
ולמעשה קיבל עוה"ד את הוראותיו מהן ודיווח להן
על פעולותיו.

ג. למיטב ידיעת עורך הדין פעלו האחייניות
במסירות וביושר ומתוך דאגה כנה לדודים ולא מתוך
אינטרסים רכושיים או זרים אחרים.

ד. לאחרונה נפל דבר בין הדוד לאחייניות והוא
מטיח כלפיהן אשמות בגין שתי העסקאות הני"ל
לרבות בגין טיפול בכספי המוכרים. עורך הדין אינו
מעורב בענין זה ואין לו מידע במה בדיוק הדברים
אמורים וכן אינו מייצג עוד איש מהצדדים.

ה. כיום פנתה לעוה"ד אחת האחייניות וביקשה
לקבל העתקי חוזה המכר של הבית ושל חוזה המעבר
לבית האבות. לדבריה היא נזקקת לחוזים אלה בכדי
להתגונן כנגד האשמות המוטחות נגדן ע"י הדוד.

השאלה:

האם בנסיבות המקרה רשאי עורך הדין למסור
לאחייניות את העתקי החוזים אם לאו.

חוות דעת ועדת האתיקה:

הועדה סבורה כי עורך הדין יכול למסור את
העתקי החוזים רק עפ"י הוראות הלקוחות. לכן,
ומשנודע לעוה"ד כי האחייניות אינן פועלות עוד
מטעם הלקוחות, אין עוה"ד רשאי למסור להן את
העתקי החוזים המבוקשים על ידיהן ללא הסכמת
הלקוחות.

(15062)